

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 1(9), 2022

Мукачево

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(Протокол №17 від 28.04.2022 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, перший проректор, Мукачівський державний університет

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар:

Бабіля Марина Василівна, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабачій Василь Миколайович - к. ф-м. н., доцент, завідувач кафедри машинобудування, природничих дисциплін та інформаційних технологій;

Качур Мирослава Михайлівна – к. пед. н., доцент кафедри теорії і методики музичної освіти;

Кобаль Василь Іванович - к. пед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., професор, академік Української технологічної академії (м. Київ), завідувач кафедри легкої промисловості і професійної освіти;

Корнієнко Інокентій Олексійович – к. психол. н., доцент кафедри психології;

Лужанська Тетяна Юріївна – к. географічних наук, доцент, декан факультету туризму та готельно-ресторанного бізнесу;

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., доцент, завідувач кафедри суспільних дисциплін та фізичної культури;

Мілашовська Ольга Іванівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної справи;

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н., доцент, декан гуманітарного факультету;

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва;

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту та управління економічними процесами;

Реслер Марина Василівна - д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії;

Стегней Маріанна Іванівна - д-р. е. н., професор кафедри економіки та фінансів;

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської філології та методики викладання іноземних мов;

Товканець Ганна Василівна - д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти;

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти;

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри теорії та методики дошкільної освіти;

Черничко Тетяна Вікторівна - д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

УДК [37.011.3-051:316.77]:373.2.015.31:81'233-053.4(045)

Ільканич Н.М.
здобувач вищої освіти ОС «Магістр»,
спеціальність «Дошкільна освіта»,
Мукачівський державний університет
Томашевська М.О.
доктор філософії, асистент
кафедри педагогіки дошкільної освіти та
освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИХОВАТЕЛЯ ЯК УМОВА РОЗВИТКУ МОВНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У цій статті розглядається проблема формування комунікативної компетентності педагогів дошкільної освіти, розкрито основні поняття анонсованої теми. Виділено основні засоби розвитку комунікативної компетенції вихователя, сформовано тактичні прийоми під час спілкування педагога дошкільного закладу освіти з дитиною старшого дошкільного віку.

Ключові слова: *комунікативна компетентність, професійний стандарт, лінгвістичний авторитет, мовленнєві вміння.*

This article examines the problem of the formation of the communicative competence of preschool teachers, reveals the basic concepts on this topic. The main means of developing the communicative competence of the educator are highlighted, tactics are formed when communicating between a teacher of a preschool institution and a child of senior preschool age.

Key words: *communicative competence, professional standard, linguistic authority, speech skills.*

Актуальність статті зумовлена тим, що оптимізація дошкільної освіти потребує суттєві вимоги до комунікативної компетентності вихователя. Професійна діяльність педагога дошкільного закладу пов'язана з постійним спілкуванням із широким колом людей: батьками, колегами, адміністрацією дитячого садка, вихованцями. Але як показує практика, випускники ЗВО не завжди мають достатню комунікативну підготовку, їм буває складно

перевтілюватися, гнучко змінювати тон, емоційну насиченість голосу відповідно до цільового призначення того чи іншого контакту, ситуації спілкування. Водночас у дошкільній освітній організації працюють закоренілі педагоги, що використовують у мові вже усталені висловлювання, сленг, які, як правило, передають лише сенс, а не характер, емоційну атмосферу мови.

Актуальність проблеми розвитку комунікативної компетентності освітян дошкільнят зумовлена необхідністю та важливістю формування правильного та розвитку засобів комунікації у процесі професійної педагогічної діяльності у межах дошкільного освітнього процесу. Проблема формування комунікативної компетентності освітян. Дошкільна освіта відображена в роботах таких дослідників, як Н. А. Вдовіна, О. Л. Воробйова, Є. Н. Гусарова, Є. Н. Командін, Є. В. Позолотіна та ін.

Науковець О.В. Ковалів під комунікативною компетентністю розуміє «здатність встановлювати та підтримувати необхідні контакти з іншими людьми». На думку педагога, ефективний процес комунікації характеризується досягненням взаєморозуміння між комунікантами, а також глибоким розумінням ситуації та предмета спілкування, що у свою чергу є показовим фактором для вирішення проблем та досягнення комунікативних цілей за мінімальної витрати наявних ресурсів [1].

Серед вимог до мови педагога виділяють:

- Точність – відповідність змістового мовлення та інформації, яка лежить у її основі.
- Логічність – вираз у смислових зв'язках компонентів мови та відносин між частинами та компонентами думки.
- Доречність – вживання у мовленні одиниць, що відповідають ситуації та умовам спілкування. Доречність мови педагога передбачає, перш за все, володіння почуття стилю.
- Виразність – особливість мови, що захоплює увагу та створює атмосферу емоційного співпереживання.
- Багатство – вміння використовувати усі мовні одиниці з метою раціонального вираження інформації.
- Правильність – відповідність мовленнєвим нормам.

До вищезазначених вимог необхідно віднести правильне використання педагогом невербальних засобів спілкування, його вміння не лише говорити з дитиною, але й чути її. Аналізуючи практичний досвід педагогів у нашій дошкільній організації ми дійшли висновку, що необхідно визначити групи труднощів педагогів та відповідно до їх класифікації підібрати необхідні засоби та матеріали для складання розвиваючої програми, спрямованої на

вдосконалення комунікативної компетенції педагога, створення умов для психологічно-комунікативної готовності педагога до конструювання позитивної та безпечної середовища спілкування з дітьми. В результаті були класифіковані наступні групи труднощів освітян у взаємодії з дітьми:

- спілкування та встановлення контакту з агресивними, гіперактивними та сором'язливими дітьми;
- невміння встановлювати реальні причини непослуху чи пасивності дитину у різних ситуаціях спілкування;
- відсутність чи недостатній контроль емоційного стану, сплеску почуттів та інших проявів у спілкуванні з дітьми (запальність, дратівливість, пасивність, невпевненість, тривога, агресія, емоційна нестійкість, швидка стомлюваність);
- труднощі у мотивуванні дітей до розвитку їх комунікативних компетенцій;
- труднощі у підборі активних, інтерактивних засобів та методів навчання дітей у ракурсі цієї теми;
- складності у встановленні відповідності заходи педагогічного впливу вчинком дитини, розрізнення необхідності використання організаційного, стимулюючого, оцінного та підтримуючого впливу в домінуванні над дисциплінуючим;
- конструктивне вирішення конфліктних ситуацій між дітьми [2].

Для активізації педагогічного колективу та підбору результативних засобів навчання ми визначили фактори, що перешкоджають співробітникам у розвитку комунікативної компетентності:

- низька мотивація;
- не відповідність самооцінки та реальної комунікативної поведінки;
- уявна завантаженість педагогів, не вміння керувати своїм часом.

Серед основних засобів розвитку комунікативної компетенції педагога дошкільної освіти ми зупинилися на активних формах навчання освітян, вимагають від педагога як засвоєння теоретичного матеріалу, а й безпосереднє програвання проблемних практичних ситуацій із реального життя, обговорення нагальних проблем за принципом «тут і зараз»: семінари, круглі столи, тренінги, ділові ігри, рішення кейсів, семінари-практикуми, взаємоконсультації.

Також наголошуємо на важливості використання наступних тактичних прийомів при спілкуванні педагога з дитиною:

- спиратися на сильні сторони дитини;
- уникати підкреслення його промахів;

- вміти та хотіти демонструвати любов та повагу до дитини;
- внести гумор у відносини з дитиною.

В даний час ми перебуваємо на стадії реалізації проекту з розвитку комунікативних компетенцій педагогів, ми переконані, що комунікативна компетентність педагога ЗДО є стрижневою характеристикою його професіоналізму, а її змістовна специфіка визначається особливостями професійну діяльність педагога. Педагог поєднує у собі знання, вміння, навички та комунікативно-значущі особистісні характеристики, що володіє культурою мови сприятиме розвитку мовних навичок у дітей дошкільного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Командін Є. М. Комунікативна компетентність педагогів дошкільних освітніх установ / Є. М. Командін.
2. Фельдштейн Д. І. Проблеми психолого-педагогічних наук у 21 столітті / Д. І. Фельдштейн. – К: Педагогіка, 2016. – 98 с.

УДК 37.026+371.671.11(045)

Калинич Н.В.

здобувач вищої освіти ОС «Магістр»,
спеціальність 013 «Початкова освіта»,
Мукачівський державний університет

ЗАКАРПАТСЬКІ ПЕДАГОГИ ПРО РОЛЬ ПІДРУЧНИКА В НАВЧАННІ (ДРУГА ПОЛОВИНА ХІХ – ПОЧАТОК ХХ СТ.)

У статті розкрито погляди закарпатських педагогів другої половини ХІХ – початку ХХ століття на роль підручника в початковій школі. Проведено аналіз наукових праць та підручників О. Духновича, А. Волошина, О. Маркуша з питання укладання підручників з навчання грамоти та читання.

Ключові слова: *початкова школа, підручник, О. Духнович, А. Волошин, О. Маркуш, Закарпаття.*

The article reveals the views of Transcarpathian teachers of the second half of the XIX-th - early XX-th century on the role of the textbook in primary school. The analysis of scientific works and textbooks of O. Dukhnovych, A. Voloshyn, O. Markush on the issue of compiling textbooks on literacy and reading.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>